

ماهی پروری در افغانستان

هفته‌نامه‌ی دهقان / خلیل‌الله‌فروغ، آمر پرورش ماهی

مقدمه:

اهمیت پرورش ماهی در کشور ما صرف نظر از این‌که قسمتی از مواد غذایی سرشار از پروتین مورد نیاز کشور ما را تامین می‌نماید. منبع مهم برای اشتغال افراد بی‌کار در مناطق روستایی کشور می‌باشد. از جانی کشور ما با داشتن شرایط اقلیمی متنوعی، امکانات طبیعی فراوان، زمین‌های خوبی را برای فعالیت‌های پرورش ماهیان سردابی و گرم‌آبی را دارا می‌باشد. که می‌توان ولایات مختلف را با داشتن دریای پربرکت که سفره رنگین را برای هزاران موجودات زنده مهیا نموده است نام برد. انکشاف این صنعت در آینده می‌تواند جایگاه خوبی در برنامه‌های انکشافی، اقتصادی و اجتماعی کشور داشته باشد. پس رسالت وزارت زراعت است که در زمینه‌های تشکیلات، ترویج و انکشاف پرورش ماهی، آموزش ده‌هاقین جهت آشنایی آنان با تکنولوژی صنعت پرورش ماهی، ایجاد مراکز تکثیری و تولیدی از طریق دولت، مؤسسه‌های همکار و بخش خصوصی گام‌های متین و استواری را بردارد تا غذایی را که خودمان می‌خوریم باید با دستمان توانمند ده‌هاقین سرزمین خودمان تولید شود. تا اکنون به منظور رشد و انکشاف صنعت پرورش ماهی در کشور گام‌های موثری برداشته شده است تا بتواند سطح تولیدات گوشت ماهی را بلند برده و نیاز و ضرورت کشور را از این نگاه مرفوع نماید که خوش‌یختانه طی سال‌های اخیر از اثر توجه خاص در این بخش صنعت ماهی‌پروری خوب‌تر و بهتر رشد نموده و در حالت تقریباً خوبی قرار دارد و مردم علاقه‌مندی خاص در این بخش پیدا نموده و خواهان ایجاد فارم‌های ماهی می‌باشند.

تولید ماهی در افغانستان:

تولید ماهی به عنوان یک سرمایه‌گذاری اقتصادی یک ساحه فعالیت جدید در افغانستان می‌باشد در حقیقت به این ساحه فعالیت در مقایسه با منابع دیگر حیوانی توجه کمتر معطوف گردیده است. این بخش با سرمایه‌گذاری و تمویل دولت و دیگر سرمایه‌گذاران تا حدی رشد کرده است. کوپراتیف‌ها و شرکت‌های ماهی‌پروری در ولایات مختلف چون قندهار، هلمند، بلخ و کندز ایجاد گردیده. تخمین می‌گردد که تا حال دو هزار و ۳۵۰ فارم گرم‌آبی و سردابی در سطح کشور ایجاد شده و فعالیت داشته باشند که بیش‌ترین این ماهی‌پروری‌ها در قندهار و کمترین آن در بامیان است. ظرفیت تولیدی این ماهی‌پروری‌ها و منابع آزاد چون دریاها و بندها در حدود ۱۱ هزار و ۵۰۰ تن در سال می‌باشد که با مقایسه با سال قبل، یک هزار و ۵۰۰ تن ازدیاد را نشان می‌دهد که بعد از برداشت به مارکیت عرضه می‌گردد. سطح تولیدات این ماهی‌پروری‌ها نیازمندی کشور را پاسخگو نیست و نیاز است تا فارم‌های تکثیری و تولیدی بزرگتر و بیش‌تر ایجاد گردد که بدین منظور از اثر سعی و تلاش وزارت زراعت، آبیاری و مالداری، ریاست خدمات مالداری و امریت پرورش ماهی، طرح انکشاف ماهی‌پروری در افغانستان ترتیب و از طریق شورای عالی اقتصادی ریاست جمهوری منظور شد و قرار است مطابق به طرح منظور شده ۳۵ هزار ماهی‌پروری، ۲۰ ماهی‌پروری تکثیری سه فابریکه‌ی ساخت خوراک‌های ماهی در سطح کشور در جریان پنج سال آینده ساخته شود و این ماهی‌پروری‌ها به مقدار ۳۶۰ هزار تن گوشت ماهی تولید و نیازمندی کشور را مرفوع کنند.

نیاز به پرورش ماهی در افغانستان:

با افزایش جمعیت، تقاضا برای محصولات آبی، به خصوص گوشت ماهی رو به افزایش است. فعلاً خوراک گوشت ماهی در بسیاری از رستوران‌های کشور مروج گردیده و گوشت ماهی مارکیت خوبی را در کشور دارد که از همین لحاظ، هر روز ده‌ها تن از ماهی خام با کیفیت پایین از کشور پاکستان وارد کشور می‌گردد که این خود گواهی بر داشتن مارکیت خوب داخلی برای گوشت ماهی در کشور می‌دهد. همچنان بنا بر تقاضا زیاد گوشت ماهی شکار غیر قانونی و بی‌رحمانه ماهی‌های محلی در تمام کشور ادامه دارد که این یک خطر بزرگ و کاری برای از بین بردن نسل‌های بومی محلی ماهیان کشور به شمار می‌رود. همچنان بنا بر افزایش امراض قلبی و نیاز برای پروتین‌های سهل‌العضم برای اطفال و مادران باردار مردم عام قدرت خرید گوشت ماهی وارداتی را ندارند و به مشکل جدی برای رفع نیازمندی‌شان به گوشت سفید مواجه‌اند. استفاده از آب‌های سرشار کشور یک فرصت خوب برای کاریابی و توسعه‌ی شغل ماهی‌پروری در کشور است و می‌تواند این زمینه، باعث ایجاد کار برای شمار زیادی از هموطنان بی‌کار شود.

در صورت فعال‌سازی بخش ماهیان گرم‌آبی و سردابی، سطح تولیدات گوشت ماهی و تولید جوجه‌ماهی بلند رفته و باعث بلند رفتن اقتصاد ماهی‌پروران و خانواده‌های‌شان گردیده و از سوی دیگر غذای مصون و با کیفیت برای مردم محل فراهم شده و زمینه اشتغال و پیشه‌ی حلال و قانونی برای ماهی‌پروران، فامیل‌های‌شان و مردم محل اعم از کارگران سیار که قبلاً در مزارع کوکنار مصروف بودند، جلابان، دکان‌داران محلی و تاجران فراهم می‌گردد. بناً جوانب ذی‌دخل که در فوق ذکر گردیده‌اند، به صورت اختیاری از کشت کوکنار منصرف گردیده و رو به طرف یک پیشه قانونی و مشروع می‌آورند.

فعالیت‌های صورت گرفته طی سال ۱۳۹۹:

- ۱- ایجاد ۳۵۰ ماهی‌پروری تولیدی و تکثیری جدید در سطح کشور از طریق وزارت زراعت، آبیاری و مالداري و بخش سکنور خصوصی،
- ۲- سروی‌های مقدماتی منابع آبی کشور جهت احداث ماهی‌پروری‌ها در هشت ولایت،
- ۳- آموزش‌های مسلکی برای محصلان نهادهای تحصیلی کشور و اجرای کارهای عملی در فارم ماهی‌پروری قرغه،
- ۴- تهیه و ترتیب رهنمود ماهی‌پروری و منظوری آن از طریق مقام محترم وزارت زراعت و ارسال آن به ۳۴ ولایت،
- ۵- هیئت‌ترتیب پالیسی ماهی‌پروری و ارسال آن جهت طی مراحل بعدی به ریاست تقنین،
- ۶- تهیه و ترتیب طرز العمل ماهی‌پروری و ارسال آن جهت طی مراحل بعدی به ریاست تقنین،
- ۷- منظوری طرح انکشاف ماهی‌پروری در افغانستان که قرار است طی سال‌های بعدی در سطح کشور تطبیق گردد.